

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 189/21
Люксембург, 21 октомври 2021 г.

Решение по съединени дела C-845/19 и C-863/19
Окръжна прокуратура – Варна

Съдът уточнява някои разпоредби от Директивата за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз

Посочената директива не допуска национална правна уредба, която позволява отнемането в полза на държавата на имущество, за което се твърди, че принадлежи на лице, различно от извършителя на престъплението, без това лице да има възможност да се конституира като страна в производството за конфискация

Двама български граждани (наричани по-нататък „заинтересованите лица“) са осъдени за това, че през февруари 2019 г. в град Варна (България) без разрешение са държали високорискови наркотични вещества с цел тяхното разпространение. След осъждането им Окръжна прокуратура Варна иска от Окръжен съд Варна отнемането в полза на държавата на паричните суми, открити съответно в техните жилища при извършени претърсвания.

В съдебното заседание пред този съд заинтересованите лица заявяват, че иззетите парични суми са собственост на членове на техните семейства. Последните не са участвали в производството пред посочения съд, тъй като националното право не допуска това. Същият съд отказва да разреши отнемането на посочените парични суми, тъй като приема, че престъплението, за което са осъдени заинтересованите лица, не може да генерира икономически ползи. Освен това, въпреки че са налице доказателства, че заинтересованите лица са продавали наркотични вещества, те не са били нито преследвани, нито осъдени за такова престъпление. Окръжна прокуратура Варна внася протест срещу това решение, като изтъква, че при прилагането на релевантните национални разпоредби посоченият съд не е взел предвид Директива 2014/42¹.

При тези обстоятелства запитващата юрисдикция решава да отправи запитване до Съда относно обстоятелството дали е необходимо да е налице трансгранично положение, за да се приложи Директива 2014/42, относно обхвата на предвидената в нея конфискация, както и относно обхвата на правото на ефективни правни средства за защита, признато на третото лице, което твърди или за което се твърди, че е собственик на имущество, предмет на конфискация. С решението си Съдът се произнася и по въпроси от решаващо значение за уточняването на приложното поле на Директива 2014/42 и тълкуването на някои от нейните ключови понятия.

Съображения на Съда

На първо място, Съдът констатира, че **държането на наркотични вещества с цел разпространението им попада в приложното поле на Директива 2014/42, дори когато всички елементи от състава на това престъпление са ограничени в една-единствена държава членка**. Всъщност съгласно Договора за функционирането на ЕС² такова престъпление попада в обхвата на една от посочените в този договор области на особено тежка престъпност с трансгранично измерение. Следователно законодателят на Съюза е компетентен да приема минимални правила за хармонизиране относно определянето на

¹ Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз (ОВ L 127, 2014 г., стр. 39).

² Член 83, параграф 1 ДФЕС.

престъпленията и на санкциите в тази област, като тази компетентност обхваща и положенията, при които елементите от състава на конкретно престъпление са ограничени в една-единствена държава членка.

На второ място, Съдът приема, че Директива 2014/42 не предвижда само конфискация на имущество, което съставлява икономическа изгода, произтичаща от престъплението, за което извършителят на това престъпление е бил осъден, **а че предвижда и конфискацията на имущество, принадлежащо на извършителя на престъплението, за което сезираният с делото национален съд е убеден, че то е придобито чрез друго престъпно поведение.** Такива конфискации обаче трябва да се извършват при спазване на предвидените в посочената директива гаранции³ и да отговарят на условието престъплението, за което посоченото лице е осъдено, да е сред изброените в нея⁴, и това престъпление да може да доведе пряко или косвено до икономическа полза.

Що се отнася до първия вид конфискация, е необходимо облагата, чиято конфискация се предвижда, **да произтича от престъплението, за което неговият извършител е осъден с влязла в сила присъда.**

Що се отнася до втората хипотеза, която съответства на разширената конфискация⁵, Съдът уточнява, от една страна, че за да се определи дали дадено престъпление води до икономическа полза, **държавите членки могат да вземат предвид начина на извършване (modus operandi), например дали престъплението е извършено в контекста на организираната престъпност или с умисъл за генериране на редовни печалби от престъпления**⁶. От друга страна, убеждението на националната юрисдикция, че имуществото е придобито чрез престъпно поведение, **трябва да се основава на обстоятелствата по делото, включително на конкретните факти и наличните доказателства**⁷. За тази цел националната юрисдикция може по-специално да вземе предвид несъразмерността между стойността на въпросното имущество и законните доходи на осъденото лице⁸.

Накрая, що се отнася до конфискацията по отношение на трети лица⁹, тя предполага **да се установи наличието на прехвърляне от страна на заподозряното лице или обвиняемия на облаги на трето лице или на придобиване на такива облаги от трето лице, както и знанието на третото лице, че това прехвърляне или придобиване има за цел избягване на конфискацията.**

На трето място, Съдът постановява, че Директива 2014/42 във връзка с член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз **не допуска национална правна уредба, която позволява отнемането в полза на държавата на имущество, за което се твърди, че принадлежи на лице, различно от извършителя на престъплението, без това лице да има възможност да се конституира като страна в производството за конфискация.** Всъщност тази директива задължава държавите членки да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, засегнати от предвидените в нея мерки, включително трети лица, които твърдят или за които се твърди, че са собственици на имуществото, чиято конфискация се предвижда, **имат право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, за да защитават правата си**¹⁰. Освен това посочената директива предвижда редица специални гаранции, за да се осигури спазването на основните права на тези трети лица. Сред тези гаранции е **правото на достъп до адвокат по време на цялото производство за конфискация**¹¹, което очевидно включва правото на

³ Член 8, параграф 8 от Директива 2014/42.

⁴ Член 5, параграф 2 от Директива 2014/42.

⁵ Член 5 от Директива 2014/42.

⁶ Съображение 20 от Директива 2014/42.

⁷ Съображение 21 от Директива 2014/42.

⁸ Член 5, параграф 1 от Директива 2014/42.

⁹ Член 6 от Директива 2014/42.

¹⁰ Член 8, параграф 1 от Директива 2014/42.

¹¹ Член 8, параграф 7 от Директива 2014/42.

тези трети лица да бъдат изслушани в рамките на това производство, включително правото да претендират за право на собственост върху засегнатото от конфискация имущество¹².

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293

¹² Член 8, параграф 9 от Директива 2014/42.